

1^η Συνάντηση: “Τι Είναι Αυτισμός;”

ΕΙΣΗΓΗΣΗ 3:

Συχνότητα, Παράγοντες Κινδύνου & Συνυπάρχουσες Καταστάσεις

*Δρ Ιωάννης Σύρος
(Κέντρο Παιδιού & Εφήβου, Ελλάδα)*

*Δρ Αντώνης Βαδόλας
(Κέντρο Παιδιού & Εφήβου, Ελλάδα)*

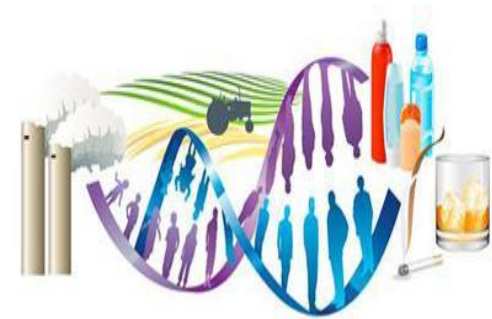
- **Επιδημιολογία στον
αυτισμό:**

Επιδημιολογία

Παράγοντες Κινδύνου

Συννοσηρότητα

Outline

ΕΠΙΔΙΩΚΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ

- Κατανόηση του επιπολασμού της ΔΑΦ σε εθνική και παγκόσμια βάση.
- Απόκτηση γνώσεων σχετικά με βιολογικούς, ψυχολογικούς, κοινωνικούς παράγοντες κινδύνου για την εμφάνιση ΔΑΦ
- Απόκτηση γνώσεων σχετικά με τη συννοσηρότητα με άλλες ιατρικές ή ψυχολογικές καταστάσεις.

Επιπολασμός και Επιδημιολογικά Δεδομένα

- ✓ **1/100 άτομα** – Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, WHO, 2012, *Mayada et al, 2012*
- ✓ **1/44 άτομα** – Κέντρο για τον Έλεγχο Νοσημάτων και Πρόληψης, CDC, *Maenner et al, 2021*
- ✓ **Αγόρια προς Κορίτσια 4: 1**

τα τελευταία 20 χρόνια η συχνότητα του αυτισμού αυξάνεται, γεγονός που σχετίζεται με την αυξανόμενη ευαισθησία των διαγνωστικών κριτηρίων που χρησιμοποιούνται και την αυξανόμενη ευαισθητοποίηση γονέων και επαγγελματιών

Πανελλαδικός επιπολασμός στον ελληνικό πληθυσμό (10-11 ετών): 1,15% (1,83% άνδρες, 0,44% γυναίκες, αναλογία 4,14: 1). (*Thomaidis et al, 2020*)

Παράγοντες Κινδύνου I

Οι παράγοντες εμφανίζονται πιο συχνά σε άτομα με αυτισμό σε σύγκριση με εκείνα χωρίς αυτισμό.

- Κληρονομικότητα/ Γενετικοί παράγοντες
 - ✓ *μονοζυγωτικά δίδυμα 36-95%*
 - ✓ *διζυγωτικά δίδυμα 0-31%*
- Οι γονείς που έχουν 1^ο παιδί με ΔΑΦ, πιθανώς να έχουν και 2^ο παιδί με ΔΑΦ σε εύρος 2% -18%
- Περιγεννητικά συμβάντα (προβολή ισχίου, χαμηλή βαθμολογία Apgar στα 5 λεπτά, χαμηλό βάρος γέννησης, διάρκεια εγκυμοσύνης μικρότερη από 35 εβδομάδες)

Παράγοντες Κινδύνου II

- Εγκεφαλικές λοιμώξεις μετά τη γέννηση
- Συγγενείς λοιμώξεις (ερυθρά, CMV, τοξοπλάσμωση)
- Σύνδρομα (εύθραυστο Χ, οζώδης σκλήρυνση)
- Ηλικία Γονέων
 - Μεγαλύτερη ηλικία (κυρίως του πατέρα) έχει συσχετιστεί με την εμφάνιση ΔΑΦ

ΣΥΝΝΟΣΗΡΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΔΑΦ

- Θεωρείται η συνύπαρξη περισσότερων της μιας ασθενειών σε ένα άτομο με ΔΑΦ
- Η ταυτόχρονη παρουσία δύο ή περισσότερων ασθενειών δεν προϋποθέτει ότι υπάρχει αιτιώδης σχέση μεταξύ τους
- Ορισμένες συννοσηρότητες μπορεί να είναι πιο συχνές κατά την εφηβεία και αργότερα, και ιδιαίτερα σε άτομα με αυτισμό υψηλής λειτουργικότητας (π.χ. κατάθλιψη).

Είναι σημαντικό να εντοπιστεί η συννοσηρότητα, καθώς:

- Έχει κλινική σημασία.
- Έχει προγνωστική αξία.
- Επηρεάζει τη θεραπευτική παρέμβαση.
- **Παραδείγματα: π.χ. Άτομο με ΔΑΦ που εμφανίζει συμπτώματα καταθλιπτικού επεισοδίου / Έφηβος με ΔΑΦ υψηλής λειτουργικότητας που εκδηλώνει συμπεριφορά εθισμού στο διαδίκτυο.**

Δεδομένα που συνηγορούν για την Εγγενή (Νευροαναπτυξιακή) Φύση της ΔΑΦ

- Αυξημένη συννοσηρότητα με Νοητική Αναπηρία (περίπου 32%) και αυξημένη επίπτωση σε ασθένειες που υπάρχει και Νοητική Αναπηρία.
- Αυξημένη συννοσηρότητα με επιληπτικές κρίσεις (5-10%)
- Αυξημένη συννοσηρότητα με αισθητηριακές δυσλειτουργίες (κώφωση, τύφλωση)
- Διαφορά φύλου (αγόρια / κορίτσια: 3-4 /1 - στο σύνδρομο Asperger: 9/1)
- Υψηλό ποσοστό κληρονομησιμότητας

Τι δεν είναι έγκυρο πλέον:

- Θεωρία «Μητέρας Ψυγείο»
- Επίδραση των Εμβολίων (MMR)

ΔΑΦ και ΔΕΠΥ

Η παρουσία συμπτωμάτων απροσεξίας, παρορμητικότητας και υπερκινητικότητας είναι συχνή στις διαταραχές ΔΑΦ. Σε μια μελέτη του 2001 σε εφήβους που διαγνώστηκαν με σύνδρομο Asperger, σύμφωνα με κριτήρια ICD-10, η συννοσηρότητα με ΔΕΠΥ ήταν η πιο συχνή περίπτωση.

ΔΑΦ και ΙΔΨ

Ιδεοψυχαναγκαστικές εκδηλώσεις: Αν και μπορεί να υπάρχουν δυσκολίες στη διάκριση της κλινικής εικόνας μεταξύ αυτών των διαταραχών, μπορεί να εμφανιστούν επίσης περιπτώσεις συννοσηρότητας.

- **ASD και παροδικά ticks / Χρόνια Διαταραχή των ticks:**

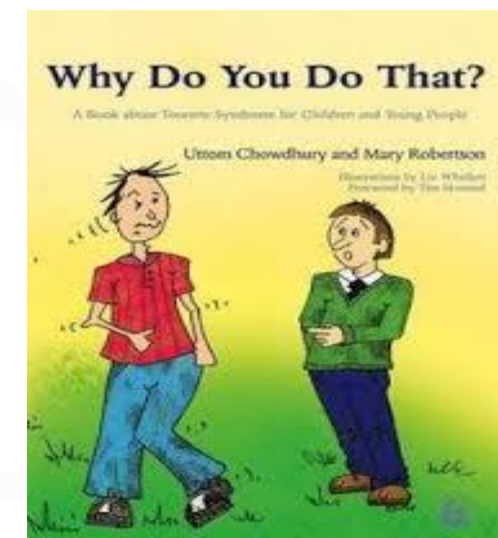
Τα ticks είναι πολύ συνηθισμένα, ειδικά σε περιπτώσεις Υψηλής Λειτουργικής ΔΑΦ. Μερικές φορές μπορεί να πάρει τη μορφή του συνδρόμου Tourette. Μερικές φορές τα ticks μπορεί να είναι το κύριο αναφερόμενο πρόβλημα για τα παιδιά με ΔΑΦ και τους γονείς τους, που έρχονται για αξιολόγηση και θεραπεία.

- **Καταθλιπτικές εκδηλώσεις:**

Θεωρείται η πιο συχνή ψυχιατρική επιπλοκή ειδικά σε περιπτώσεις Υψηλής Λειτουργικότητας ΔΑΦ.

Ένας έφηβος με ΔΑΦ μπορεί να εμφανίσει δευτερογενώς κατάθλιψη καθώς:

- ✓ Δυσκολεύεται να ανταποκριθεί στις αυξανόμενες κοινωνικές απαιτήσεις,
- ✓ Εξαιτίας των αρνητικών αλληλεπιδράσεων ανάμεσα στις δικές του εκδηλώσεις που παρεξηγούνται και στις ακατάλληλες στάσεις των άλλων, και
- ✓ Εξαιτίας της αυξανόμενης ενσυναίσθησης για τη διαφορετικότητά του.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Elsabbagh, M., Divan, G., Koh, Y. J., Kim, Y. S., Kauchali, S., Marcín, C., Montiel-Nava, C., Patel, V., Paula, C. S., Wang, C., Yasamy, M. T., & Fombonne, E. (2012). Global prevalence of autism and other pervasive developmental disorders. *Autism research : official journal of the International Society for Autism Research*, 5(3), 160–179. <https://doi.org/10.1002/aur.239>

Karantanos G. Developmental course-outcome: Stability and change in clinical and psychosocial functioning of individuals with autism spectrum disorders *Encephalos* (2007)

Maenner, M. J., Shaw, K. A., Bakian, A. V, et al. (2021). Prevalence and Characteristics of Autism Spectrum Disorder Among Children Aged 8 Years - Autism and Developmental Disabilities Monitoring Network, 11 Sites, United States, 2018. *Morbidity and mortality weekly report. Surveillance summaries (Washington, D.C. : 2002)*, 70(11), 1–16. <https://doi.org/10.15585/mmwr.ss7011a1>

Modabbernia, A., Velthorst, E., & Reichenberg, A. (2017). Environmental risk factors for autism: an evidence-based review of systematic reviews and meta-analyses. *Molecular autism*, 8, 13. <https://doi.org/10.1186/s13229-017-0121-4>

Muskens, J. B., Velders, F. P., & Staal, W. G. (2017). Medical comorbidities in children and adolescents with autism spectrum disorders and attention deficit hyperactivity disorders: a systematic review. *European child & adolescent psychiatry*, 26(9), 1093–1103. <https://doi.org/10.1007/s00787-017-1020-0>

Thomaidis, L., Mavroeidi, N., Richardson, C., Choleva, A., Damianos, G., Bolias, K., & Tsofia, M. (2020). Autism Spectrum Disorders in Greece: Nationwide Prevalence in 10-11 Year-Old Children Disparities. *Journal of clinical medicine*, 9(7), 2163. <https://doi.org/10.3390/jcm9072163>

